

*Witam!
Obsadzony w nowej roli
czuję małą treść, chociaż
- prawdę mówiąc - pociąga
mnie ta szansa zrobienia
czegoś razem.
I to z waszej woli.
Miło. Wiedźcie zatem, że ja
także na was liczę.*

*Wasz nowy prezydent:
Henryk Jurkowski*

Zjazd POLUNIMA

16 czerwca odbyło się w Łodzi Walne Zgromadzenie członków POLUNIMA, na którym wybrano nowe władze Stowarzyszenia.

Prezydent POLUNIMA - Henryk Jurkowski
I Wiceprezydent - Waldemar Wolański
II Wiceprezydent - Krystian Kobyłka
Członkowie Zarządu: Lucyna Kozień
Zbigniew Niecikowski

Walne Zebranie Członków POLUNIMA uchwaliło:

I. Zmianę statutu stowarzyszenia:

- skreślony został § 7 ust. 10. starego statutu;
- dodany został § 8 o treści: „stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą w poniżej wymienionym zakresie:

 1. Działalności organizacji profesjonalnych.
 2. Działalności wydawniczej, wydawania książek, gazet, czasopism i wydawnictw periodycznych.
 3. Działalności związanej z organizacją targów i wystaw.
 4. Działalności galerii i salonów wystawienniczych.
 5. Artystycznej działalności twórczej.
 6. Reklamy*.

II. Wysokość rocznej składki członkowskiej.

Od 2004 roku obowiązywać będą następujące składki członkowskie:

1. Dla członków prawnych 300,- zł
2. Dla członków indywidualnych 40,- zł
3. Dla emerytów 20,- zł.

Przypominamy, że każdy członek regularnie wpłacający składkę będzie otrzymywał czasopismo „Teatr Lalek” i „Animator” bez dodatkowej opłaty.

POLUNIMA'2002 Sprawozdanie z działalności

Działalność POLUNIMA finansowana była głównie przez Teatr Lalek Arlekin w Łodzi, wpływy ze składek członkowskich oraz dotacje Ministerstwa Kultury i Innych urzędów i instytucji kulturalnych.

I. Posiedzenia Zarządu:

10 marca 2002 Łódź; 16 października 2002 Szczecin

II. Czasopisma:

- „Teatr Lalek” - ukazały się numery: 1/2002, 2/3 2002; 4/2002 - wydanie monograficzne „Misteria Bożonarodzeniowe”;
- „Animator” - wydane zostały numery: 1-2002, 2/2002, 3/2002;
- Wydanie czasopism było możliwe dzięki uzyskanym dotacjom z Ministerstwa Kultury i Fundacji Batorego.

III. Dni teatru Dalekiego Wschodu w Łodzi.

POLUNIMA wspólnie z Teatrem Lalek Arlekin i Teatrem Lalki i Aktora Pinokio zorganizowała pobyt i występy artystów z Teatru Lalek z Awaji w Japonii i Chińskiego Teatru Lalek z Szanghaju.

IV. Warsztaty teatralne „Teatr bunraku: lalka - typy i budowa” - warsztaty zorganizowane zostały w Teatrze Lalek Arlekin w Łodzi w dniach 18-19 czerwca 2002.

- pierwszego dnia uczestnicy zapoznali się z historią i cechami charakterystycznymi teatru bunraku;
- w drugim dniu warsztatów, dzięki artystom z Teatru Lalek z Awaji w Japonii, zgłębili wiedzę w zakresie konstrukcji lalek bunraku, różnic występujących w budowie poszczególnych typów lalek, techniki animacji oraz zasad funkcjonowania klasycznego japońskiego teatru.

V. Seria Lalkarze.

Dzięki pomocy finansowej Urzędu Miejskiego we Wrocławiu, Wrocławskiego Teatru Lalek, Teatru Lalek Guliver w Warszawie, Komitetu Badań Naukowych

i przy współpracy Pracowni Dokumentacyjnej Teatru Lalek wydane zostały następane tomiki z serii Lalkarze, poświęcone Annie Proszkowskiej i Monice Snarskiej-Kęckiej.

VI. Zarząd POLUNIMA wystąpił z wnioskami o przyznanie nagród Ministra Kultury dla: Anny Proszkowskiej, Jadvigi Mydlarskiej-Kowal, Wiesława Jurkowskiego i Unii Teatr Niemożliwy.

VII. Udział Prezydenta POLUNIMA w posiedzeniu Rady UNIMA w Atlancie w czerwcu 2002 r. Wyjazd sfinansowany był ze środków Urzędu Miasta Łodzi i Ministerstwa Kultury. W obradach brał także udział Marek Waszkiel. Uczestnictwo reprezentantów POLUNIMA w pracach organów UNIMA umożliwiło zapoznanie się z aktualną sytuacją organizacji oraz pozwoliło na ich aktywny udział w planowaniu jej przyszłych działań.

VIII. Dni Kultury Studenckiej 2002 w Opolu.

POLUNIMA wspólnie z Teatrem Lalki i Aktora im. A. Smolki w Opolu wspomogła Koło Naukowe Teatrológów Uniwersytetu Opolskiego przy organizacji Dni Kultury Studenckiej, poświęconych w tym roku zagadnieniom teatru lalek.

IX. Inne:

1. Prowadzenie bieżącej korespondencji z członkami POLUNIMA, rozsyłanie materiałów informacyjnych, „Teatru Lalek” i „Animatora”.
2. Stały kontakt z Ministerstwem Kultury:
 - skierowanie wniosków w celu uzyskania dotacji na realizację planów wydawniczych, organizację wystaw, warsztatów, seminariów, jubileuszy.
3. Poszukiwanie środków na realizację wytyczonych zadań w jednostkach samorządowych różnych regionów i instytucjach wspierających kulturę.
4. Prowadzenie dokumentacji członkowskiej i finansowej
5. Działania zmierzające do uruchomienie nowej strony internetowej POLUNIMA, prowadzone w Teatrze Lalek Pleciuga w Szczecinie
6. Współpraca z Pracownią Dokumentacyjną Teatru Lalek przy Teatrze Lalek Arlekin w Łodzi: gromadzenie materiałów dokumentujących dorobek teatru lalek.
7. Udział przedstawicieli POLUNIMA w festiwalach i jubileuszach.

POLUNIMA w Internecie

Uruchomiona została nowa strona internetowa naszego stowarzyszenia:

www.polunima.art.pl

Zachęcamy wszystkich do aktywnego udziału w jej tworzeniu wzbogacaniu. Sugestie kierować należy pod adresem:

e-mail: literat@pleciuga.pl

FESTIWALE • NAGRODY

Na Ziarnku Grochu

W dniach 9–14 kwietnia odbywał się w Krakowie Festiwal Widowisk dla Dzieci „Na Ziarnku Grochu”, na którym zaprezentowano 6 spektakli zrealizowanych w teatrach lalek w oparciu o baśnie Andersena. Jury pod przewodnictwem Krzysztofa Gradowskiego przyznało Nagrodę KRYSZTAŁOWEGO ANDERSENA za najlepszy spektakl festiwalu **Teatrowi Baj Pomorski z Torunia za przedstawienie: Historia Calineczki** w reż. Agnieszki Andruszko i Jacka Pietruskiego, z muzyką Tomasza Kamińskiego. Spektakl toruński został ponadto nagrodzony za projekt i wykonanie lalek, muzykę, scenariusz i kreację aktorską (Agnieszka Niezgoda).

Nagrodę za inscenizację przyznano **Teatrowi Lalka za Małą Syrenkę**, za scenografię nagrodzono Wiesława Jurkowskiego (**Jak zdobyć korzec złota** w BTL-u).

Nagrodę specjalną za twórczą adaptację baśni **Jak zdobyć korzec złota** przyznano **Waldemarowi Żyszkiewiczowi** z BTL-u.

Festiwal Solistów Lalkarzy

Jury III Międzynarodowego Festiwalu Solistów Lalkarzy w Łodzi w składzie: Marek Kotkowski (przewodniczący), Irena Józefiak, Maria Sowińska przyznało następujące nagrody:

- Grand Prix Festiwalu, statuetkę lalkarza oraz 1500 \$ dla **Marca Schnittgera** z Niemiec za spektakl *Hamlet*;
- I Nagrodę, statuetkę trębacza i 600 \$ dla **Jarmili Vičkovej** z Czech za spektakl *O leniwej Lidunie i trzech prządkach*;
- trzy równorzędne wyróżnienia, po 300 \$ każde: **Karin Schäfer** z Austrii za przedstawienie *Dawno, dawno temu*, **Małgorzacie Wolańskiej** za spektakl *Krawiec Niteczka*, **Florianowi Feiselowi** z Niemiec za spektakl *Ikarus*.

O leniwej Lidunie i trzech prządkach

Ponadto przyznano **Dyplom Honorowy Polskiego Ośrodka Lalkarskiego POLUNIMA Karin Schäfer z Austrii** za spektakl *Dawno, dawno temu* oraz Nagrodę Jury Komplementarnego **Małgorzacie Wolańskiej z Polski** za spektakl *Krawiec Niteczka*.

KONKURSY • FESTIWALE • NAGRODY • KONKURSY

Katowice – Dzieciom

Jury II Festiwalu Teatrów Lalek „Katowice – Dzieciom” w składzie: Ilda Hlediková (przewodnicząca), Irena Józefiak, Karel Brožek, Serhij Bryżań, Marek Dindorf, Krystian Kobylka przyznało

Nagrodę „za najlepsze przedstawienie Festiwalu” (10 tys. zł) Teatrowi Animacji z Poznania za spektakl *Bajka o szczęściu*.

Nagrodę aktorską za najlepszą rolę kobiecą (5 tys. zł) otrzymała Grażyna Rutkowska-Kusa z Teatru Baj Pomorski z Torunia za rolę Baby w spektaklu *O rybaku i złotej rybce*, a nagrodę za najlepszą rolę męską (5 tys. zł) Marcel Górnicki z Teatru Animacji w Poznaniu za rolę Handlarza w sztuce *Bajka o szczęściu*.

Ponadto jury postanowiło przyznać pozaregulaminową Nagrodę Górnośląskiego Banku Gospodarczego (3 tys. zł) Pimasowi Drieżisowi z Teatru Lele z Litwy za scenografię w spektaklu *O sierotce Helence i baranku Janku*.

Nagrodę Śląskiego Oddziału ZASP za najlepszą animację przyznano Annie Kramarczyk z WTL, a Nagrodę Stowarzyszenia Przyjaciół ŚTLIA Ateneum Wrocławskiemu Teatrowi Lalek za walory plastyczne przedstawienia *Calineczka*.

Dyplom Honorowy POLUNIMA otrzymał Janusz Rył-Kryśtanowski za reżyserię przedstawienia *Bajka o szczęściu* w Teatrze Animacji w Poznaniu.

Festiwal w Walizce

W dniach 11–13 czerwca 2003 odbywał się w Łomży XVI Międzynarodowy Festiwal Teatru w Walizce. Jury festiwalu w składzie: Bożena Chmylak, Elżbieta Iwona Dietrych, Marek Kotkowski, Lucyna Kozień, Wojciech Wieczorkiewicz (przewodniczący) po obejrzeniu siedmiu konkursowych przedstawień postanowiło przyznać następujące nagrody:

Nagrodę Prezydenta Miasta Łomży (2.500 zł) dla Olega Żugźdy, reżysera i scenografa przedstawienia *Tragedia Makbeta* za twórczą realizację dramatu Szekspira w Teatrze Lalek w Grodnie.

Nagrodę Marszałka Województwa Podlaskiego (2.000 zł) otrzymali Larisa Mikulicz, Oleg Żugźda, Iwan Dobruk, Wasyl Proboldiak za kreacje aktorskie w przedstawieniu *Tragedia Makbeta*.

Nagrodę Starosty Powiatu Łomżyńskiego (1.000 zł) otrzymuje TL Pleciussa w Szczecinie za koncepcję inscenizacyjno-plastyczną w przedstawieniu *Dramat Niemożliwy*.

Nagrodę Radia Białystok (2.000 zł) za animację w przedstawieniu *Tam daleko* w Teatrze Piniok z Zemun, otrzymała Amela Vucenović, Boban Jovanović.

Nagrodę Gazety Współczesnej (1.000 zł) za lalki w przedstawieniu *O rybaku i złotej rybce* w Teatrze Baj Pomorski w Toruniu przyznano Mikołajowi Maleszy.

Nagrodę dwóch Rektorów: Rektora Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości im. B. Jańskiego w Łomży (1.200 zł) oraz Rektora Wyższej Szkoły Agrobiznesu w Łomży (obraz) otrzymał Bogdan Szczepański za muzykę do spektaklu *Miś Tymoteusz* w Teatrze Lalek Rabcio w Rabce.

Ponadto Jury uhonorowało Nagrodą Wojewody Podlaskiego (statuetka i obraz) Teatr Lalek z Grodna za przedstawienie *Tragedia Makbeta*, a Nagrodą Telewizji Polskiej Białystok (statuetka) Teatr Lalek Lele z Wilna za formę plastyczną przedstawienia *Kopciuszek*.

Nagrody dla lalkarzy

■ Eva Farkasova została laureatką tegorocznej nagrody Złota Maską za kostiumy do *Cyrku Dekameron* Teatru Lalek Białaluka w Bielsku-Białej.

■ Złotą Maską w kategorii „spektakl dla dzieci” uhonorowano *Zwierzęta doktora Dolittle* z będzińskiego Teatru Dzieci Zagłębia.

■ W Opolu Złotą Maską nagrodzono Jana Kaletę za rolę Momuna w spektaklu *Biały Statek*.

■ Wrocławskie Towarzystwo Przyjaciół Teatru przyznało Statuetę Fredry Wrocławskiemu Teatrowi Lalek za spektakl *Śmieszny starszek* Tadeusza Różewicza w reż. Wiesława Hejry.

■ W Konkursie na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej nagrodzono m.in. Wrocławski Teatr Lalek za przedstawienie *Córka Króla Mórz* Żywi Karasińskiej-Fluks w reż. Beaty Pejcz i scen. Jadwigi Mydlarskiej-Kowal, którą osobno uhonorowano nagrodą specjalną za walory plastyczne scenografii do tego przedstawienia. Dodatkową nagrodą dla teatru jest zaproszenie do prezentacji spektaklu na deskach Teatru Narodowego w Warszawie (1 października).

Konkurs na sztukę teatralną

Rozstrzygnięto kolejną edycję konkursu na sztukę teatralną dla dzieci i młodzieży, organizowanego przez Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu. Po przeczytaniu 63 nadesłanych prac jury pod przewodnictwem Jana Skotnickiego postanowiło przyznać cztery wyróżnienia (i nagrodę pieniężną po 2.500 zł każda). Otrzymali je:

Krystyna Chołoniewska
za *Oddział dzienny i nocny*

Liliana Fabisińska
za *List do Mikołaja*

Andrzej Lenartowski
za *Cztery pory roku*

Paweł Szumiec
za *Bajkę o sennej Nutce*

Recenzje¹

Pinokio – Carlo Collodi.

Reżyseria i adaptacja Aneta Pluszka,
scenografia Joanna Burakowska, Michał
Wilma, muzyka Jakub Grzegorek,
Teatr Baj, Warszawa.
Premiera kwiecień 2003.

Rzecz o laice marzącej, że chłopcem się stanie – cieszy i podlega w krainę baśni i dziecięcej wrażliwości. Bajowy Pinokio zaprasza widzów do współtworzenia teatralnej rzeczywistości. I widz z tego zaproszenia chętnie korzysta. Wszystko to dzieje się za sprawą Ga-wędziarza, który zgromadzonym wokół siebie aktorom śpiewając otwiera wrota do historii o kawałku drewna. Zabawa nabiera rumieńców, gdy znikając za zasłoną z białej płachty, pozostawia aktorów z Dzeppettem i drewnianym klokiem. Poczciwy majster, szukając swego płaszcza i kapelusza, budzi popłoch wśród zgromadzonych. Skryci w zakamarkach sceny aktorzy zasłaniają twarze rękoma, udając że ich nie ma, a na kłopotliwe pytania odpowiadają tak, by odwrócić od siebie uwagę. To bezpośrednio i pełne ciepłego humoru nawiązanie do dziecięcych reakcji staje się nicią porozumienia z publicznością, która po chwili zostaje włączona w akcję nadając wystruganemu pajacowi imię.

Historia toczy się wartko, akcentując proces odkrywania świata przez pajaca. Dobrym pomysłem jest umieszczenie aktora z lalką pośród widowni i zastosowanie konwencji teatru w teatrze. Atrakcyjna teatralnie jest scena z Ogniojadem oraz scena z podwieszoną pod sufitem drewnianą lalką i obecnym pod nią aktorem.

Robert Pluszka w roli Pinokia sprawnie animuje i buduje swoją postać, doskonale oddając proces dojrzewania pajaca. Godna

uwagi jest także Jan Plewako w roli Dzeppetta i Ogniojada. Jako Dzeppetto buduje postać nie tylko mądrą mądrością ojca, ale mądrą znajomością dziecięcej natury; jako Ogniojad budzi respekt, ale pokazuje także jego bardziej ludzką twarz. Świerszcz Piotra Michałskiego jest głosem rozsądku i detektywem przeświecającym postawy dzieci wobec wyborów pajaca. Pomysłowa jest scenografia – funkcjonalne rozwiązania (lalki, folie) eksponują lalki i aktorów na scenie. Gra świateł, zastosowanie ultrafioletów wyzwala wyobraźnię, liczne piosenki nadają sztuce posmak dobrego musicalu.

Małgorzata Aliszewska

Bajka o trzech świnkach

– Lora Lee.

Reżyseria i oprac. muz. Oleg Żugzdo,
scenografia Larisa Mikina,
Teatr Gulwer, Warszawa,
Premiera kwiecień 2003.

Bajka o trzech świnkach Lory Lee nawiązując do disneyowskich kreskówek wprowadza w świat, gdzie ktoś kogoś musi zawsze przechytrzyć. Dorastające świnki dążąc do samodzielności budują domki, zagarniając przy tym przestrzeń niejakiego Wolfniego (czarny charakter). Rozbudzają wilczy apetyt i nie pozostaje im nic innego, jak pokonać silniejszego – sprytem lub podstępem. Wilk, nie w ciemny bit, sztuczek i maskarad też nie skąpi, do czasu, gdy sprawdza się powiedzenie: *nosił wilk razy kilka, ponieśli i wilka*. W życiu tak, jak w bajce, w bajce tak, jak w życiu – raz ty dostajesz po głowie, raz ten, co ci wchodzi w parade.

Za sprawą Olega Żugzdy w teatrze widz ogląda coś na kształt kreskówki. Scenografia jest prosta: jeden obrotowy element raz staje się schronieniem świnek, raz ogrodową ozdobą. Lalki to postacie niemal namalowane ręką Disneya. Pobrzniwający diabeland podbija klimat i nadaje smaczku humorystycznym scenkom. Sprawnie prowadzone są świnki Elżbiety Pejko, Krzysztofa Prygla i Georgija Angielowa (sycyliki); pewne zastrzeżenia budzi anima-

cja wilka (bunraku), choć i ten ma swoje dobre momenty. Elżbieta Pejko (Piggy) przyciąga uwagę swobodą poruszania się po konwencji spektaklu, prawdziwością gry i plastycznym modelowaniem swojej postaci. Owca, istna Eła Fitzgerald, czarująca wilka to jedni z wielu obrazów, jakie pozostają w pamięci.

Wątpliwość budzi natomiast pomysł wprowadzenia do spektaklu języka angielskiego (jego poprawność pozostawia nieco do życzenia). Narratorka, wpleciona w konwencję filmu animowanego, dowcipnie tłumaczy dialogi, od czasu do czasu wtrącając własne komentarze. Ale dziecięca publiczność zdaje się być tym zabiegiem zdezorientowana, a to przecież do niej adresowany jest spektakl.

Małgorzata Aliszewska

Biało-czarna – Etiuda Dominiki

Miękus, studentki IV roku Wydziału Sztuki
Lalkarskiej AT, Białystok.

Rozpoczęła jak zwykle ćwiczenie, etiuda z marionetką przeradza się w pełną ciepłą opowieść o wolności, usamodzielnianiu się marionetki względem swego stwórcy, o jej pierwszych krokach w nieznanym świecie. Subtelnie i mądrze poprowadzona historia wywołuje w nas szczery i ciepły uśmiech, przypomina o tkwiącym w każdym z nas dziecku, o potrzebie zabawy (również formą teatru). Pozorna nieobecność twórcy w życiu lalki, w jej poczynaniach, to metafora nas samych i naszych potrzeb odnoszenia swych czynów do czegoś (kogoś), co przekracza naszą „wielkość”. Brak poczucia, że istnieje ktoś jeszcze, wywołuje samotność i przerażenie. Marionetka kłowna zwierza się swemu większemu przyjacielowi z tego, co się wydarzyło, pragnąc akcep-

Recenzje

tacji i zrozumienia. Okazuje się, że gdy patrzymy na świat wspólnie z kimś, kto ofiaruje nam swą obecność i opiekę, minione zdarzenia nie są tak straszne, jakimi zdawały się być w pierwszym momencie.

Ten opalizujący znaczeniami dialog między aktorką a jej towarzyszką-lalką, uzyskiwany jest dzięki wspaniałej technice animowania oraz zdolnościom pantomimicznym Dominiki Miękus. Sam tytuł daje szerokie możliwości interpretacyjne. Odnosząc się przede wszystkim do białego kostiumu kłowna i czarnej aktorki, sugeruje ich zespolenie w nierozdzielną jedność. Cóż, nic dziwnego, aktor lalkarz nie istnieje bez swej marionetki, a ona bez niego.

Jestem tylko kłownem. Nie, jestem aż kłownem.

Agnieszka Szczepaniak
studentka Uniwersytetu Łódzkiego

Byczek Fernando

- Munro Leaf

Reżyseria Stanisław Ochmański,
scenografia Maria Balcerek,
muzyka Stanisław Radwan
Teatr Arlekin, Łódź.
Premiera marzec 2003

Do niezapomnianych elementów przedstawienia z pewnością należą lalki: duże prowadzone przez widocznych aktorów oraz mniejsze, animowane zza kurtyny. W pamięć zapadają przede wszystkim lalki zwierząt – Byczka (Anna Ządęcka i Dorota Chaniecka) i jego Mamy (Maria Sowińska). Ta ostatnia genialnie oddaje leniwy i hedonistyczny charakter krowy, leżącą w wiecznej sjeście na hamaku. Rozbrajający spokój i uległość głównego bohatera są sporym kontrastem dla nieco krzykiwego zachowania postaci ludzkiej.

Sympatyczny Fernando wprowadza nas w świat comidy, oglądanej z punktu widzenia Byka. Poznajemy go jako młodego i niesforne wielbiciele brykania po łące. Wyrasta na nietypowego Byka – absolutnie pozbawionego hiszpańskiego temperamentu, przedkładającego wachanie kwiatów nad walki na arenie. Swoje potencjalne możliwości Fernando ujawnia jednak w chwili, gdy wielki Bąk wbija mu żądło w ogon. Miotany niespodziewanym

atakami bólu nasz bohater zostaje omyłkowo uznany za najbardziej groźnego z byków i porwany przez poszukiwaczy takowego... W chwili walki niezłamany spokój i łagodność: Byczka – poprzez element zaskoczenia – przynosią Fernandowi zwycięstwo. Tytułowy bohater wychodzi cało z opresji przede wszystkim dzięki swej piosence, która stanowi jego życiowe motto.

Niestety, umiejętności wokalne aktorów pozostawiają wiele do życzenia. Zawodzi dykcja, a powtarzające się piosenki bardziej nużą niż bawią publiczność. Monotonie spektaklu pogłębia brak kontrastu między poszczególnymi epizodami. Na szczęście przełamuje ją sprawnie poprowadzona narracja (Małgorzata Wołńska).

Można mieć również zastrzeżenia do spójności spektaklu, który utrzymany w poetyce „dzieła otwartego” nie wyjaśnia wszystkich wprowadzonych do fabuły wątków, co powoduje dezorientację najmłodszych widzów.

Mocną stroną przedstawienia jest scenografia, która z widowni teatralnej czyni współuczestników spektaklu, wciągając ją w rolę widzów comidy.

Agnieszka Szczepaniak, Joanna Szymajda
studentki Uniwersytetu Łódzkiego

Król olch

- Violetta Bogorodź, Marek Ciunel
wg Goethego. Reżyseria Marek Ciunel,
scenografia Paweł Wołicki,
muzyka Stanisław Drzewiecki
Teatr Lalka, Warszawa.
Premiera kwiecień 2003

Nasz wirtuoz Staś Drzewiecki zaczynał pisać muzykę do spektaklu jako piętnastolatek. Świetnie jednak, mimo braku doświadczenia, poradził sobie z tą materią i jej nastrojowym zróżnicowaniem: od grozy do apoteozy. Paweł Wołicki lubi różnorodność i nie trzyma się jednego stylu, dlatego obok jęgerowskiej bielizny chłopca, kryształowego żyrandola i przedwojennego łóżka, są stroje z zeszłego roku i stroje sprzed lat siedemdziesięciu, a za ruchomymi kratami, które konstruują scenę w duchu techno, pojawiają się „prawdziwe drzewa”. Dekoracja ta została uruchomiona przez reżysera, a jej walory w pełni wykorzystane. Zespół aktorski bardzo dobrze „siedzi” w tej dość jednak nietypowej formule. Chłopca gra mała i drobna Monika Babuła, która, mimo pewnej pulchności, zdradzającej pięć, szybko rzuca na widzów czar iluzji. Głos i ruchy, co najłatwiej podrobić, to naturalny głos i ruchy chłopca przed mutacją, zwłaszcza w gwałtownych, historycznych scenach protestu. Chór czterech rewelersów z „Lalki”, czyli (od najwyższego licząc) Waldemar Dolecki, Wojciech Pałęcki, Wojciech Stupiński i Roman Holc, jak zwykle świetnie się bawi w partiach baletowych i śpiewanych (choć nie wszystkie teksty piosenek są najwyższego literackiego lotu, w czym oczywiście nie winę wykonawców). Pienie Aneta Jucejko, Agnieszka Mazurek, Anna Porusilo i do-

pisany do ich grona androgyniczny Tomasz Mazurek świetnie sprawdzają się w rolach podstarzałych, rozmaitanych, złośliwych i obrzydliwie wścibskich córek króla.

Hanna Babiń

Król Olch
fot. J. Pajewski

Jubileusze

■ Jubileusz BTL-u

W dniach 20-22 czerwca odbywał się jubileusz 50-lecia Białostockiego Teatru Lalek. Nadano mu niezwykle uroczysty i festiwalowy charakter. Licznie przybyłej na uroczystości publiczności pokazano kilka przedstawień BTL-u autorstwa reżyserów współtworzących artystyczny profil białostockiej sceny: *Amelkę* w reż. Piotra Nosalka, *Bezceństwa Pana Klauśa* w reż. Tomasza Jaworskiego, *Lisa Przecherę* w reż. Wojciecha Kobrzyńskiego, *Merylin Mongoł* (reż. Waldemar Śmigalski), *Płaszcz* (reż. Piotr Dąbrowski) oraz *Krótki kurs poezji dziecięcej* w reż. Wojciecha Szlachowskiego. Specjalną, jubileuszową premierę - *Spowiedź w drewnie*

Jana Wilkowskiego wyreżyserował wieloletni dyrektor BTL-u Krzysztof Rau (scenografia Mikołaj Malesza, muzyka Krzysztof Dziemia)

W ramach jubileuszu odbywał się Międzynarodowy Festiwal Sztuk Lalkarskich, w ramach którego m.in. wystąpił Teatr Baniałuka z Bielska-Białej z *Cyrkiem Dekameron* Piotra Tomaszuka, warszawski *Guliwer z Jaskółeczką* Tadeusza Słobodzianka w reż. Zbigniewa Lisowskiego, Teatr im. Horzycy z Torunia z *Prezydentkami* w reż. K. Raua oraz kilkanaście teatrów z zagranicy. Były też wystawy, koncerty, akcje plenerowe oraz jubileuszowe nagrody i odznaczenia.

P o n a d t o

■ 35 jubileuszowe Ogólnopolskie Spotkania Lalkarzy odbyły się w Puławach w dniach 29 maja - 1 czerwca br., jak zwykle świetnie przygotowane przez Ewę Żukowską i jej współpracowników.

■ 25 lat działalności artystycznej święci Teatr Ognia i Papieru Grzegorza Kwiecińskiego.

■ Jubileusz 35-lecia pracy na scenie obchodził Eugeniusz Jachym, aktor Baniałuki, od początku swej pracy zawodowej związany z bielskim teatrem lalek.

■ W lipcu jubileusz 25-lecia pracy artystycznej obchodzi Mariola Fajak-Słomińska, aktorka Teatru Lalek Pleciuga w Szczecinie.

Lato na Stacji Wolimierz

Teatr Klinika Lalek zaprasza na odbywający się w dniach 25-28 lipca Międzynarodowy Festiwal Sztuki. W programie: koncerty, spotkania, happeningi i warsztaty: muzyczne, teatralne, rzeźbiarskie, pieczenia chleba, pizzy, akrobacji, sportu. Swój udział zapowiedziało wiele teatrów.

Uwaga: warsztaty odbywać się będą przez cały lipiec.

Kontakt: www.klinikalalek.pl

Teatry za granicą

■ 7 kwietnia Teatr Lalek Pleciuga ze Szczecina zaprezentował w Pasewalku (Niemcy) *Trzy bajki o smoku M. Masatowej* w reż. Dariusza Kamińskiego. Prezentacja odbyła się w ramach Niemiecko-Polskiego Tygodnia Projektów „Pomerania 2003”, podczas imprezy inauguracyjnej „Młodzież dla Europy”.

■ 23 i 24 maja Teatr Lalek Baniałuka z Bielska-Białej wystąpił w Turynie (Włochy) ze spektaklem *Ofiara Wilgefortis* w reż. Piotra Tomaszuka. Prezentacja odbyła się w ramach projektu „Teatr europejski i międzynarodowy” realizowanego przez stowarzyszenie IL MULTAMENTO ZONA CASTALIA i włoskie Ministerstwo Kultury.

■ W dniach 24-29 maja Teatr Lalki i Aktora w Łomży uświetnił w Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym w Banja Luce (Bośnia i Hercegowina). Przedstawienie *Sklep z zabawkami* w reż. Jarosława Antoniuka otrzymało dwie nagrody. Międzynarodowe jury (w konkursie brało udział 11 teatrów) przyznało nagrodę za scenografię Halinie Zalewskiej-Słobodzianek oraz nagrodę za kreację aktorską odtwórczyni głównej roli Beacie Antoniuk.

■ Wrocławski Teatr Lalek wziął udział w odbywającym się w czerwcu Międzynarodowym Festiwalu Sztuki Lalkarskiej w Pradze, zdobywając tam nagrodę specjalną za oryginalną interpretację i nagrodę za najlepszą scenografię w spektaklu *Śmieszny staruszek* w reż. Wiesława Hejny.

■ *Śmieszny staruszek* pokazał także WTL na Międzynarodowym Festiwalu Euroregionów w Hradec Kralove (Czechy) 26 czerwca; przedstawienie to będzie także prezentowane na tegorocznym Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Lalek w Zagrzebiu (przełom sierpnia i września).

Studenci za granicą

W dniach 2-7 czerwca odbyło się w Cividale we Włoszech międzynarodowe spotkanie i filii ritrovati (Odnalezienie nitki) poświęcone marionetkom na nitkach Vittorio Podrekkii. W ramach spotkań odbył się 5-dniowy, zorganizowany przez Wydział Sztuki Lalkarskiej w Białymstoku warsztat marionetkowy, prowadzony przez Leszka Pieckę, wykładowcą Akademii Teatralnej w Białymstoku i studentkę IV roku tej szkoły, Dominikę Miękus. W programie znalazły się także prezentacje etiud marionetkowych (wśród mistrzów marionetkarzy wystąpiła z powodzeniem Dominika Miękus z etiudą *Biało-czarne*), spektakle marionetkowe, m.in. będące rekonstrukcją spektakli Podrekkii oraz konferencja naukowa poświęcona Podreccie i współczesnej tradycji marionetek (wzięł w niej udział prorektor AT w Białymstoku Marek Waszkiel z wystąpieniem na temat współczesnego kształcenia marionetkarzy w Europie).

Wysrane z palca?

Być może taki tytuł miała nosić książka, którą Jan Dorman miał zamiar wydać. Rękopis z 1985 roku zaczynał się od kartki z tym właśnie napisem, a sama kartka wyglądała jak projekt okładki tej książki. Na jej odwrocie było podanych kilka tytułów tekstów, które prawdopodobnie miały się tam znaleźć. Ten wykaz stał się kluczem do dokonane-go przeze mnie wyboru opowiadań zamieszczonych w książce opracowanej i wydanej z okazji pięciolecia powstania Fundacji im. Jana Dormana.

Teksty są autobiograficznymi, barwnymi wspomnieniami z różnych okresów życia Jana Dormana. To tylko niewielka część bardzo obszernych zbiorów napisanych przez niego opowiadań, esejów, artykułów, recenzji i listów znajdujących się w działającym od 1999 roku Archiwum Dormana.

9 maja odbyła się promocja książki, a 10 maja w Teatrze Dzieci Zagłębia im. Jana Dormana na jubileuszowej uroczystości wystąpili studenci Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie ze spektaklem *Kaczka i Hamlet* wg J. Dormana (reż. Ewa Tomaszewska) oraz uczniowie ZS nr 1 w Będzinie w spektaklu *Niebieski ptak* M. Maeterlincka (reż. Teresa Gurdziel). Tego samego dnia w Bibliotece Miejskiej w Będzinie

nie odbyła się sesja naukowa „Jan Dorman – życie po życiu”. W czasie dyskusji padała propozycja utworzenia Ośrodka Dokumentacji Artystycznej im. Jana Dormana.

Nadanie tak dużej rangi tak małej jeszcze rocznicy istnienia Fundacji im. Jana Dormana miało na celu zwrócenie uwagi na konieczność odpowiedniego zabezpieczenia niezwykle cennych zbiorów. Działająca obecnie Fundacja opiekuje się zbiorami, prowadzi również ich archiwizację (ostatnio tworzone są kopie na płytach CD-R), jednak bez odpowiedniego wsparcia finansowego niewielkie są szanse na dalszą działalność. **Zwracam się więc z gorącą prośbą do wszystkich ludzi sztuki, aby wsparli Fundację, choćby symboliczną wpłatą na nasze konto lub poprzez zakup u wydawcy książki *Wysrane z palca* (wydawnictwo „Graf-Mar”, tel. (042) 2673196, 7621842).**

Serdecznie zapraszam też do współpracy z Fundacją, do korzystania z organizowanych przez nas spotkań, wykładów i wystaw związanych z twórczością Jana Dormana i historią polskiej sztuki.

Prezes Fundacji im. Jana Dormana
Iwona Dowsilas

WARSZTATY • WARSZTATY • WARSZTATY

Istnienie w dłoni

Dnia 25 marca w Rotundzie w Krakowie odbyły się pierwsze warsztaty z cyklu „Istnienie w dłoni – warsztaty lalkowe”. Pomysłodawcą i organizatorem warsztatów jest Zuzanna Głowacka – teatrolog specjalizujący się w teatrze lalkowym. Warsztaty współorganizuje Stowarzyszenie Rotunda Centrum Kultury w Krakowie i Scena Akademicka – Koło Naukowe UJ. Pierwsze warsztaty „Animacja ciała”

poprowadziła lalkarka **Monika Filipowicz** – aktorka Groteski. Uczestnikami warsztatów byli plastycy, muzycy, aktorzy, teatrologi i ci, których fascynuje teatr lalkowy.

Teatr ciała w połączeniu z elementami teatru przedmiotu zaowocował powstaniem szeregu krótkich, ciekawych plastycznie eliud, często o groteskowym zabarwieniu, ale też lirycznych, zabawnych, refleksyjnych.

W ramach warsztatów „Istnienie w dłoni – warsztaty lalkowe” planowane są kolejne spotkania twórcze: „Teatr przedmiotu, teatr cieni” poprowadzi reżyser lalkowy Adam Walny, następnie międzynarodowe warsztaty „Paper Meditation” (Medytacja Papieru) poprowadzi Gary Friedman lalkarz z Południowej Afryki (obecnie mieszkający i tworzący w Australii).

Kontakt – koordynator warsztatów Zuzanna Głowacka
email: zgacka@poczta.onet.pl

Warsztaty mistrzowskie

Na przełomie czerwca i lipca (23.06 - 7.07) odbywały się w białostockiej Akademii Teatralnej międzynarodowe warsztaty mistrzowskie poświęcone animacji lalki. Prowadzili je: **Dan Bishop** (pacynka), **Leszek Piecka** (marionetka), **Piotr Damulewicz** (przedmiot) i **Wiesław Czołpiński** (formy niekonwencjonalne). W warsztatach wzięło udział 24 studentów i młodych lalkarzy z Włoch, Australii, Izraela, Holandii, Niemiec, Litwy Chorwacji, Łotwy i Polski.

W przyszłości warsztaty będą kontynuowane – w ramach corocznej Letniej Szkoły.

Warsztaty Teatru Cinema

Projekt skierowany do młodzieży zainteresowanej doskonaleniem warsztatu teatralnego, realizowany według autorskiego programu **Dariusza Skibińskiego** oraz metod pracy Teatru CINEMA. W projekcie m.in.: techniki improwizacji, ruch sceniczny, praca nad precyzją i klarownością przekazu scenicznego, techniki kabaretowe. Autor przedsięwzięcia do współpracy zaprosił także innych artystów: **Jacka Hataśa** (muzyka), **Jana Kochanowskiego** (aktora), **Tomasza Ródowicza** (aktora), **Marynę Bersz** (teatrologa)

Terminy warsztatów: 10-19 sierpnia, 20-29 sierpnia, Puławy
Koszt: 750 zł; termin zgłoszeń do 10 lipca

Informacje: Agata Rychcik-Skibińska
tel. 022 670 05 33, 0607 078025, fax: 022 818 62 53,
e-mail: agata@idfx.pl

Wydawnictwa

■ Na rynku wydawniczym ukazała się długo oczekiwana książka Henryka Jurkowskiego *Metamorfozy teatru XX wieku* wydana przez warszawską oficynę wydawniczą Errata.

■ POLUNIMA we współpracy z Pracownią Dokumentacji Teatralnej w Łodzi wydała reprint książki Henryka Ryla *Marionetka*. Nabywać ją można (cena 10,00 zł plus koszty przesyłki) za pośrednictwem Pracowni, tel. (042) 632 73 85.

■ *Lalkanielalka* to tytuł publikacji wydanej przez Wydział Sztuki Lalkarskiej AT w Białymstoku. Atrakcyjna edytorsko publikacja zawiera informacje o działalności Akademii Teatralnej, fotografie ze studenckich prezentacji i programów, a także płytę CD z materiałem o Akademii.

■ Coraz bardziej znane na rynku księgarskim wydawnictwo Ezop w ramach Kanonu Książek dla Dzieci i Młodzieży wydało w niezwykle starannej szacie graficznej *Brombę i Innych* Macieja Wołtyzki (z ilustracjami autora) a także *Dobry potwór nie jest zły* Anny Onichimowskiej z ilustracjami Marii Ekier.

Wkrótce festiwale

Eurofest - Międzynarodowy Festiwal Teatrów dla Dzieci i Młodzieży Krajów Kandydujących do Unii Europejskiej, organizowany przez Teatr Lalki Tęcza odbędzie się w Słupsku w dniach **14-20 września**. W festiwalu udział wezmą teatry z 10 krajów kandydujących do UE. Będą też obecni obserwatorzy z kilkunastu krajów Europy. Planowane są 23 spektakle teatralne oraz (m.in.) międzynarodowa konferencja poświęcona roli kultury w zjednoczonej Europie. Dyrektor festiwalu, Małgorzata Kamińska-Sobczyk uzyskała dla swojego festiwalu Honorowy Patronat Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Barbary Labudy, Marszałka Senatu Longina Pastusiaka oraz Ministra Kultury i Marszałka Województwa Pomorskiego.

■ Ukazał się 17. numer *Nowych Sztuk dla Dzieci i Młodzieży*, zawierający 4 utwory znanych autorów niemieckich: *Wizytę Ingeborg von Zadow*, *Creeps i Serce boksera Lutza Huebnera*, *Tak czy siak Olivera Bukowskiego*, noty biograficzne autorów oraz indeks wszystkich tekstów opublikowanych w *Nowych Sztukach* w latach 1992-2001.

Jeden egzemplarz publikacji (w tym koszty wysyłki) kosztuje 15,00 zł. Zamówienia można składać faksem: (061) 852 85 50, e-mail: cacpoznan@sylaba.pl

■ Wyszedł trzeci numer krakowskiego *Kwartalnika Teatralnego*, tym razem niemal w całości poświęcony twórczości Stanisława Wyspiańskiego. Znaleźć w nim można m. in. teksty autorstwa Ewy Miodońskiej-Brookes, Henryka Jurkowskiego i Magdaleny Mijałskiej (której pamięci redakcja poświęciła najnowszy tom).

Cena za egzemplarz (w tym koszty przesyłki) - 9,00 zł.

Informacje o prenumeracie: kwartalnikteatralny@wp.pl lub kwartalnikteatralny@o2.pl

■ W wydawnictwie Studio 69 ukazała się publikacja *Teatr - przestrzeń dialogu* (redakcja Joanna Ostrowska i Juliusz Tyszka) będąca zapisem spotkań i dialogów między artystami i badaczami teatru uczestniczącymi w ubiegłorocznym Ogólnopolskim Przeglądzie Teatrów Małych Form Kontrapunkt w Szczecinie.

XXI Ogólnopolski Festiwal Teatrów Lalek w Opolu odbędzie się w dniach **13-18 października**, a do udziału w przeglądzie komisja kwalifikacyjna (Henryk Jurkowski, Adam Kilian, Krystian Kobylka) zakwalifikowała 10 przedstawień.

Są to: *Lis Przechera* Białostockiego Teatru Lalek, *Cyrk Dekameron* i *Pinokio* bielskiej Banioluki, *Biały statek* i *Jak Matolusz poszedł szukać olbrzyma* Opolskiego Teatru Lalki i Aktora, *Śnieżkę* Teatru Animacji z Poznania, *O rybaku i złotej rybce* toruńskiego Teatru Baj Pomorski, *Jaskółeczkę* warszawskiego Guliwera, *Córkę Króla Mórz* Wrocławskiego Teatru Lalek i *Lekcję anatomii doktora Tulpa* wg Rembrandta Teatru Kalong z Wrocławia.

